معکوس

وزیر نفت:

وصول درآمدهای نفتی ۲.۵ برابر شد

آرمان ملی: وزیر نفت با بیان اینکه در دولت سیزدهم هیچ گاه معطل انجام مذاکرات نمانده‌ایم و ازظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی استفاده کرده‌ایم، گفت: در دولت سیزدهم وصول درآمدهای ناشی از صادرات نفت، گاز، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی ۲.۵ برابر شده است. جواد اوجی در حاشیه مراسم رونمایی از اسناد تکمیل زنجیره ارزش نفت کوره اظهار داشت: با توانمندی پژوهشگاه صنعت نفت امروز شاهد تکمیل زنجیره نفت کوره هستیم؛ در پالایشگاه نفت بندرعباس که یکی از محصولات آن نفت کوره است، از این پس شاهد تکمیل زنجیره ارزش نفت کوره، کاهش نفت کوره تولیدی و ارتقای کیفیت آن هستیم. وی ادامه داد: دانش فنی زنجیره نفت کوره در کشور توسط پژوهشگاه تکمیل شد و به زودی این پروژه آغاز خواهد شد؛ از جمله محصولات جانبی نیز تولید کک اسفنجی است که مورد نیاز صنایع آلومینیوم است. وزیر نفت با بیان اینکه کشور وارد کننده کک است و در آبان سال ۹۷ صادرات کک به ایران تحریم شد، گفت: امروز صاحب دانش فنی تولید کک شده‌ایم و تولید کک اسفنجی و سوزنی در کشور انجام خواهد شد. وی خاطرنشان کرد: فرایند پالایشی کشور تغییر کرده و نگاه علاوه بر تامین امنیت انرژی، تامین خوراک پتروشیمی‌هاست. وزیر نفت در خصوص احداث پتروپالایشگاه‌ها در کشور گفت: احداث اولین پتروپالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای را خود صنعت نفت در استان هرمزگان آغاز خواهد کرد و در سال ۱۴۰۱، فرآیند احداث این پتروپالایشگاه در نزدیکی پالایشگاه ستاره خلیج فارس آغاز خواهد شد. وی ادامه داد: برای افزایش ظرفیت تولید گاز و نفت با برنامه ریزی‌های انجام شده در بحث توسعه میادین نفتی و گازی ۴.۵ میلیارد دلار قرارداد با شرکت‌های داخلی و خارجی به امضا رسید و امروز بعد از ظهر نیز قرارداد دیگری به امضا می‌رسد. اوجی با بیان اینکه در سال آینده در میادین مشترک نفت و گازی و به ویژه میادین غرب کارون شاهد امضای قراردادهایی هستیم، گفت: با شروع دولت سیزدهم وزارت نفت در این حوزه شاهد افزایش صادرات نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی بوده و در مجموع در دولت سیزدهم، وصول درآمدهای ناشی از صادرات نفت، گاز، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی ۲.۵ برابر شده است. وی افزود: عمده فروش نفت و درآمد به صورت ارزی و نقدی بوده است و در سرریز وصول شده و بخش کوچکی نیز تهاتر انجام شده است. وزیر نفت با تاکید بر اینکه فروش نفت در حیطه و اختیارات وزارت نفت است، افزود: در بودجه سال ۱۴۰۱ این ظرفیت ایجاد شده تا سایر بخش‌های کشور از این ظرفیت استفاده کنند. این عضو کابینه دولت تصریح کرد: در صنعت نفت در خصوص پالایشگاه‌هایی که مورد بهره برداری هستند، برنامه کیفی سازی ارزش افزوده محصولات در قالب ۸ پروژه تعریف شده و هر ۴ ماه در وزارت نفت جلساتی داریم و این پروژه‌ها در سال‌های آینده به بهره برداری می رسند. اوجی خاطرنشان کرد: در دولت سیزدهم و وزارت نفت هیچ وقت منتظر مذاکرات نبودیم و با توجه به توانمندی صنعت نفت بالغ بر ۱۶.۵ میلیارد دلار، قراردادو تفاهم‌نامه به امضا رسیده است.

سخن روز

در ۱۰ سال گذشته بر مردم چه گذشت؟

ادامه از صفحه یک / که به قول برخی از صاحب‌نظران، زنگ خطری و پاشنه آشیلی برای دولت‌ها تلقی می‌شود. دولت سیزدهم با شعارها و وعده‌های «شفاف‌سازی»، «مدیریت تعارض منافع»، «متناسب سازی ساختار و تشکیلات دولت»، «حمایت از فعالیت‌های سالم»، «نظارت موثر و کارآمد»، «برخورد قاطع، دقیق و موثر با مفسدان» و در شرایط ویژه رقابت انتخاباتی بر مصدر قدرت تکیه زد و با این اتفاق، به‌رغم مشارکت پایین در انتخابات، هر سه قوه همراه با نهادهای حکومتی به یک دستی رسیدند و این وضعیت مردم را امیدوار کرد که موانع رفع شود و وضعیت معیشتی و کسب و کارها بهبود نسبی پیدا کند، ولی با گذشت ۷ ماه از آغاز به‌کار دولت جدید، در همین مدت بین ۲۰ تا ۵۰ درصد با افزایش قیمت‌ها مواجه شدیم و این بار رانت‌خواران و دلالان و مافیاهای مختلف با جسارت بیشتری به چپاول خود استمرار بخشیدند. ادامه چنین وضعیتی، برازنده کشور و همچنین دولت انقلابی نیست و با یک دستی دولت، دیگر هیچ عذری پذیرفتنی نخواهد بود و تا فرصت از دست نرفته باید از این شرایط سخت، قبل از اینکه تبدیل به بحران شود، عبور کنیم. انتظار مردم نجیب کشورمان از دولت سیزدهم در آغاز سال ۱۴۰۱ این است که در تمام عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و به‌ویژه سیاسی، اولویت اول منافع ملی و بهبود شرایط زندگی و معیشت مردم باشد هرچند متن قانون بودجه ۱۴۰۱، نگرانی‌های زیادی را برای قاطبه مردم به ویژه کارگران، بازنشستگان، فرهنگیان، دانشگاهیان و سایر بخش‌های جامعه ایجاد کرده است که باید با تدبیر و در قالب اصلاحیه‌های پیشنهادی به مجلس تعدیل شود. به امید سالی مناسب‌تر از سال‌های قبل و البته در سایه تدبیر و مدیریت کارآمد دولت انقلابی.

نگاه

چندنکته درباره اعدام‌های سریالی عربستان

ادامه از صفحه یک / محوریت عربستان چشم‌پوشی خواهد کرد. نکته داشته باشید که اعمال تحریم علیه روسیه به افزایش بهای نفت در تمام دنیا و همچنین بهای بنزین در آمریکا دامن خواهد زد و در این میان ایالات متحده برای عبور از این بحران مجبور است با عربستان در حرکت مسائل کنار بیاید که به نظرم سکوت در مورد اعدام‌های اخیر هم از همین موضوع نشأت می‌گیرد. بنابراین به‌رغم آنچه گفته می‌شود احتمالاً مجامع بین‌المللی وسیاری از کشورها علیه ریاض موضع خواهند گرفت اما باید منتظر ماند و دید که تیم بایدن به‌رغم آنچه که در ضدیت با عربستان از خود نشان می‌دهد، چگونه علیه ریاض موضع خواهد گرفت.

مرتضی مکی، تحلیلگر مسائل بین‌الملل در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

آخرین فرصت را از دست ندهیم؛ «انتخابات آمریکا - بحران اوکراین»

نتوانستیم اعتماد غرب را برای جایگزینی نفت و گاز روسیه جلب کنیم

آمریکا برای پیشبرد اهداف خاورمیانه‌ای به برجام نیاز دارد

طولانی شدن مذاکرات حاشیه‌ها را بیشتر کرده است

احیای برجام در شرایط کنونی قابل مشاهده است

آرمان ملی - احسان انصاری: مذاکرات وین به ایستگاه نهایی نزدیک شده است. اخبار منتشرشده نشان می‌دهد که احتمال به نتیجه رسیدن مذاکرات تا قبل از نوروز وجود دارد و احتمال دارد احیای برجام سور پرابز نوروزی دولت به مردم باشد. وزیر امور خارجه نیز با سفر به روسیه به دنبال مذاکره با مقامات این کشور است تا از برخی مواضع اخیر خود در راستای به نتیجه رسیدن مذاکرات عقب‌نشینی کنند. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی آخرین تحولات در مذاکرات وین با مرتضی مکی تحلیلگر روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده است. مکی در این زمینه معتقد است: «روسیه یکی از کشورهای اصلی مذاکره کننده در وین است. اقدامات روسیه در این زمینه از این جهت می‌تواند مشکل باشد که هر گونه توافقی باید به‌صورت اجماع در کمیسیون مشترک برجام صورت بگیرد و روسیه نیز باید در این زمینه دیدگاه‌های خود را مطرح کند. با این وجود به نظرمی رسد چالش جدی در احیای برجام وجود ندارد و به‌زودی این توافق به نتیجه خواهد رسید. از سوی دیگر باید بپذیریم که بخشی از برجام نیز تاکنون احیا شده است. در شرایط کنونی ایران به‌صورت روزانه در حدود یک و نیم میلیون بشکه نفت صادر می‌کند که نسبت به گذشته افزایش قابل توجهی داشته است. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که با توجه به نزدیکی ایران و روسیه این احتمال که در صورت تحریم روسیه ایران جایگزین فروش نفت و گاز به کشورهای اروپایی باشد تا حدود زیادی کمرنگ شده و این اعتماد هنوز شکل نگرفته است. چین سالانه بیش از ۶۰۰ میلیارد دلار با آمریکا مراودات تجاری دارد و روسیه نزدیک به ۴۰۰ هزار میلیارد دلار با آمریکا تعامل اقتصادی دارد و وقتی ببینند منافع‌شان در خطر قرار خواهد گرفت، سیاستی در پیش می‌گیرند که تأمین‌کننده منافع شرکت‌هایشان باشد. همان‌طور که شرکت‌های چینی و روسی طی سال‌های گذشته با اینکه دوستان ما بودند اما از اروپای خارج شدند، رویکرد نگاه به شرق در شرایط امروز نمی‌تواند کشور را از این وضعیت اقتصادی خارج کند. ما در جهانی زندگی می‌کنیم که روسیه و چین هم‌به غرب وابسته هستند و تلاش می‌کنند تنش با غرب را به‌نوعی مدیریت کنند که کمترین آسیب را ببینند. اگر روسیه و چین هم از ایران می‌خواهند که از نقطه‌ای که مذاکرات قطع‌شده مذاکرات ادامه پیدا کند، در همین راستاست. شاید موردی نباشد که چین و روسیه و مجموعه کشورهای اروپا و آمریکا در یک موضوع اشتراک نظر داشته باشند، اما در موضوع برجام اشتراک نظر دارند که آن هم به خاطر منافع و رویکردهایی است که دنبال می‌کنند. طرح و بیان مواضع و دیدگاه‌های برخی جریان‌ها یا قدرت‌های جهانی هیچ سنخیتی ندارند که ناشی از این است که یا شناختی از آنها ندارند یا اگر هم دارند، نمی‌خواهند با توجه به رویکردها و دیدگاه‌هایی که در نظام بین‌الملل وجود دارد، بپذیرند که تحریم‌ها، تحریم‌های آمریکاست و نه تحریم‌های اروپا. نظام اقتصادی شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی کشورهای اروپایی بر مبنای منافع خودشان رفتار می‌کنند و با دیدن کمترین خطر و آسیب قطعا کنار می‌کشند. نه تنها اروپایی‌ها که چینی‌ها و روس‌ها هم به همین صورت است.

مهم‌ترین موانع توافق برجام چیست؟ چرا در حالی که عنوان می‌شود طرفین به توافق نزدیک شده‌اند اما نتیجه مذاکرات همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد؟

طولانی شدن روند مذاکرات باعث شد که مسائل حاشیه‌ای در روند مذاکرات اختلال ایجاد کند. این عوامل هم در درون ایران وجود داشت و هم در درون آمریکا و هم در بین برخی کشورهایی که مذاکره انجام می‌دادند وجود داشت. به همین دلیل نیز مذاکرات باید با سرعت بیشتری پیش می‌رفت تا نقش عوامل حاشیه‌ای در به تأخیر انداختن آن کاهش پیدا کند. وقفه‌ای که در هفته گذشته در روند مذاکرات صورت گرفت به دلیل درخواست روسیه برای مدت‌دار شدن روابط خود با ایران در شرایطی است که این کشور به دلیل بحران اوکراین با آمریکا مواجه شده است. به همین دلیل وزیر امور خارجه ایران وارد مسکو شده است تا گفت‌وگوهای نهایی را با مقامات روسیه درباره نهایی شدن برجام انجام بدهد. موانع احیای مذاکرات برجام زیاد است اما باید روی چگونگی برخورد با این موانع کار شود تا بتوانیم از آنها بگذریم و به هدفی که رفع تحریم‌های آمریکاست، برسیم. ولی برخی مواضع و جهت‌ها به گونه‌ای نیست که بخواهد به یک مصالحه و تعامل در جهت رفع تحریم‌ها منتهی شود. درحالی که اگر ایران باشناخت و درک محدودیت‌ها، ظرفیت‌ها و فرصت‌ها به مذاکرات برجامی نگاه کند، مسیر، مسیری هست که می‌شود با رفع موانع به هدفی که می‌خواهد، برسد. تعامل و همکاری با آژانس انرژی اتمی می‌تواند یکی از این موضوعات باشد. اگر بخواهیم آمریکایی‌ها تحریم‌های خود را لغو کنند، باید به برخی اقداماتی که در چارچوب برجام انجام گرفته، توجه کنیم. مجموعه مواضع و دیدگاه‌های آقای باقری کنی و دیگر دولتمردان چشم‌اندازی از روند مذاکرات هسته‌ای پیش روی ما گذاشته است. شاید سیاست، سیاستی نباشد که بخواهند یک جواب «نه» بدهند یا اینکه بخواهند رویکردی را در پیش بگیرند که برجام احیا بشود. شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور متعادل نیست و همگان با پوست و گوشت خود دارند این شرایط را تجربه می‌کنند. احیای برجام به رشد و رونق اقتصادی کشور کمک می‌کند. برجام یک توافقنامه بدون اشکال نیست و کسی منکر این نمی‌شود، اما به‌هرحال یک فرصت است و اگر از آن استفاده شود، پیامدهای مثبتی برای کشور به همراه خواهد داشت.

نقش روسیه در نتیجه مذاکرات چه بوده است؟

روسیه یکی از کشورهای اصلی مذاکره‌کننده در وین است. اقدامات روسیه در این زمینه از این جهت می‌تواند مشکل باشد که هرگونه توافقی باید به‌صورت اجماع در کمیسیون مشترک به برجام صورت بگیرد و روسیه نیز باید در این زمینه دیدگاه‌های خود را مطرح کند. در چنین شرایطی اگر روسیه برجام را امضا کند شرایط برای توافق ایجاد خواهد شد. با این‌وجود به نظرمی‌رسد چالش جدی در احیای برجام وجود ندارد و به‌زودی این توافق به نتیجه خواهد رسید. از سوی دیگر باید بپذیریم که بخشی از برجام نیز تاکنون احیا شده است. در شرایط کنونی ایران به‌صورت روزانه در حدود یک و نیم میلیون بشکه نفت صادر می‌کند که نسبت به گذشته افزایش قابل توجهی داشته است. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که با توجه به نزدیکی ایران و روسیه این احتمال که در صورت تحریم روسیه ایران جایگزین فروش نفت و گاز به کشورهای اروپایی باشد تا حدود زیادی کمرنگ شده و این اعتماد هنوز شکل نگرفته است. چین سالانه بیش از ۶۰۰ میلیارد دلار با آمریکا مراودات تجاری دارد و روسیه نزدیک به ۴۰۰ هزار میلیارد دلار با آمریکا تعامل اقتصادی دارد و وقتی ببینند منافع‌شان در خطر قرار خواهد گرفت، سیاستی در پیش می‌گیرند که تأمین‌کننده منافع شرکت‌هایشان باشد. همان‌طور که شرکت‌های چینی و روسی طی سال‌های گذشته با اینکه دوستان ما بودند اما از اروپای خارج شدند، رویکرد نگاه به شرق در شرایط امروز نمی‌تواند کشور را از این وضعیت اقتصادی خارج کند. ما در جهانی زندگی می‌کنیم که روسیه و چین هم‌به غرب وابسته هستند و تلاش می‌کنند تنش با غرب را به‌نوعی مدیریت کنند که کمترین آسیب را ببینند. اگر روسیه و چین هم از ایران می‌خواهند که از نقطه‌ای که مذاکرات قطع‌شده مذاکرات ادامه پیدا کند، در همین راستاست. شاید موردی نباشد که چین و روسیه و مجموعه کشورهای اروپا و آمریکا در یک موضوع اشتراک نظر داشته باشند، اما در موضوع برجام اشتراک نظر دارند که آن هم به خاطر منافع و رویکردهایی است که دنبال می‌کنند. طرح و بیان مواضع و دیدگاه‌های برخی جریان‌ها یا قدرت‌های جهانی هیچ سنخیتی ندارند که ناشی از این است که یا شناختی از آنها ندارند یا اگر هم دارند، نمی‌خواهند با توجه به رویکردها و دیدگاه‌هایی که در نظام بین‌الملل وجود دارد، بپذیرند که تحریم‌ها، تحریم‌های آمریکاست و نه تحریم‌های اروپا. نظام اقتصادی شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی کشورهای اروپایی بر مبنای منافع خودشان رفتار می‌کنند و با دیدن کمترین خطر و آسیب قطعا کنار می‌کنند. نه تنها اروپایی‌ها که چینی‌ها و روس‌ها هم به همین صورت است.

طولانی شدن روند مذاکرات باعث شد که مسائل حاشیه‌ای در روند مذاکرات اختلال ایجاد کند. این عوامل هم در درون ایران وجود داشت و هم در درون آمریکا و هم در بین برخی کشورهایی که مذاکره انجام می‌دادند وجود داشت. به همین دلیل نیز مذاکرات باید با سرعت بیشتری پیش می‌رفت

تحولات پیرامون مذاکرات احیای برجام به ویژه در خواست روس‌ها مبنی بر تضمین کتبی آمریکا، مهلت یک هفته‌ای آمریکا به روسیه و همچنین سفر وزیر امور خارجه کشورمان به مسکو را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

معتقدم با اینکه وزارت خارجه آمریکا گفته ما یک هفته به روس‌ها مهلت می‌دهیم که با درخواست خود را پس بگیرند و روند احیای برجام را مثل سابق ادامه دهند یا اقدام دیگری می‌کنیم که آن اقدام دیگر ممکن است یک توافق موقت بدون روسیه باشد روس‌ها تصمیم خود را اگر فقط‌اند و هر چقدر هم که از سوی غربی‌ها به ویژه آمریکا بر روسیه فشار وارد شود آنها این فشار را روی برجام انعکاس نخواهند گذاشت. موضوعی که برای آمریکایی‌ها بسیار حیاتی است، هم از نظر داخل آمریکا و هم از نظر غنی سازی که در ایران انجام می‌شود و غربی‌ها در این‌خصوص عجله دارند. بنابراین روس‌ها این را می‌فهمند و بر اساس همین اگر آن امتیازی که می‌خواهند به آنها داده نشود، تصور نمی‌کنم که مفت دست از خواسته خود بکشند. روس‌ها تصمیم خود را گرفتند و از آن طرف موضع مقامات ایرانی و سخنگوی امور خارجه کشورمان مقداری متفاوت شده است. قبلا سخنگو اعلام می‌کرد که نمی‌گذاریم هیچ عامل خارجی بر این توافق اثر بگذارد. حال سخنگو بیشتر آمریکا را در مساله تاخیر و عدم ادامه مذاکرات مقصر می‌داند. در همین راستا نیز آقای امیر عبداللهیان به مسکو سفر کرده که به نظر می‌رسد در این سفر می‌خواهد ببیند مقامات روس چه می‌گویند و چگونه می‌تواند درخصوص احیای توافق با مقامات وین گفت و گو کند. با این حال هنوز هم معتقدم که تغییر خاصی در مواضع روس‌ها ایجاد نمی‌شود، چراکه در دنیا دشمنی بزرگی میان روسیه و غربی‌ها به‌ویژه آمریکا به وجود آمده است. غربی‌ها فشارهای سنگین اقتصادی بر دوش روسیه گذاشتند و روسیه باور ندانست که چنین فشارهایی را علیه این کشور تصویب کنند. لذا به نظرم روسیه با اقدام اخیر خود در صدد است که تلافی کند. یعنی تنها چیزی که اکنون در اختیار دارد و می‌داند که آمریکایی‌ها به ایشان حیاتی است، مذاکرات وین است که در همین خصوص با تحرکات خود گلوی آمریکا را گرفته و فشار می‌دهد.

مساله توافق موقت بدون حضور روسیه با توجه به چارچوب‌های حاکم بر برجام چه میزان امکان‌پذیر خواهد بود؟

توافق مورد اشاره آمریکایی‌ها و آقای بلینکن که توافق بدون روسیه است گرچه قابل بررسی است اما چندان قابلیت اجرا ندارد. همان‌طور که می‌دانید مساله برجام بر اساس اجماع ۵ کشور است. یعنی اگر روسیه بخواهد از برجام خارج شود یا نخواهد توافق کند برجام نیز نمی‌تواند عملیاتی شود. به‌ویژه اینکه بر اساس متن برجام این اورانیومی که غنی شده باید به روسیه برود. لذا وقتی روسه‌ای در برجام نباشد آن نکته اصلی که آمریکایی‌ها می‌خواهند یعنی خروج اورانیوم از ایران عملا امکان پذیر نخواهد بود. به‌ویژه این بار که اورانیوم بیشتری آماده شده هم ۲۰ درصد فلزی و هم ۶۰ درصد، بنابراین وقتی روسیه نباشد این اورانیوم باید کجا برود؟ فرض کنیم که می‌گویند چین اما اگر اینگونه باشد که دیگر برجامی نیست و متن تغییر کرده و باید یک فرمت دیگری را شکل دهند. اگر هم اینگونه شود این فرمت به احتمال قوی موفقی خواهد بود این فرمت هم باید مورد چانه زنی طرفین قرار گیرد که طرف مقابل چه امتیازاتی خواهد داد؛ در عوض چه امتیازاتی خواهد خواست و چقدر می‌توانیم نفت بفروشیم و به تبع آن چه میزان از پول آن به کشور باز می‌گردد. هر چند که از ابتدا نیز گفتیم که در هر نوع فرمت توافق موقتی ایران ضرر می‌کند، چراکه چون موقتی است شرکت‌های خارجی رغبتی نشان نمی‌دهند که به ایران بیایند. کار و سرمایه‌گذاری کنند. لذا روس‌ها نیز قهیمدند که این مساله برجام و توافق برای آمریکایی‌ها چقدر حیاتی است. هم به لحاظ غنی سازی در ایران و هم به لحاظ سیاسی در داخل آمریکا. در واقع اگر آمریکایی‌ها به توافق نرسند یک شکست برای دولت بایدن تلقی خواهد شد. بایدنی که به‌واسطه عملکرد مثبت در ماجرای اوکراین در میان مردم آمریکا محبوبیتش بیشتر شد و اگر این توافق نیز انجام می‌شد باید امتیاز بیشتری می‌گرفت. در واقع دراخل آمریکا نیز کنترد و بدشان نمی‌آید که شکستی نصیب بایدن در این راه شود. بنابراین سفر امیر عبداللهیان نیز تصور نمی‌کنم که بدین معنی باشد که روس‌ها به توافق برگردند. چون موضوع خیلی مهمی برای روس‌ها در مورد آمریکایی‌هاست. روس‌ها خوب فهمیده‌اند که قیمت نفت و بنزین ۲ دلار در آمریکا یقه بایدن را گرفته و اگر برجام امضا شود و توافق صورت گیرد قیمت نفت پایین می‌آید. لذا هم روس‌ها از نظر مالی ضرر می‌کنند و هم در واقع بایدن می‌تواند در داخل آمریکا نفسی بکشد. لذا به همین خاطر است که روس‌ها نمی‌خواهند چنین اتفاقی بیفتد.

با توجه به اینکه روس‌ها هر موضع خود استوارند و سایر طرف‌ها نیز در پی توافق هرچه سریع‌تر؛ از دیدگاه شما چه راهکار یا راه‌حلی برای برون رفت از این شرایط می‌توان مطرح کرد؟

من تصور می‌کنم تنها راهی که مانده مذاکره و رو در روی ایران و آمریکاست که بنشینند و مقداری اعتماد بیشتر به هم کنند. مثلا بگویند تا مذاکرات اوکراین و روسیه شروع نشده مهلت زمان سه ماه‌های در نظر بگیرند. آنچه که به ایران بیایند، کار و سرمایه‌گذاری کنند. لذا روس‌ها نیز قهیمدند که این مساله برجام و توافق برای آمریکایی‌ها چقدر حیاتی است. هم به لحاظ غنی سازی در ایران و هم به لحاظ سیاسی در داخل آمریکا. در واقع اگر آمریکایی‌ها به توافق نرسند یک شکست برای دولت بایدن تلقی خواهد شد. بایدنی که به‌واسطه عملکرد مثبت در ماجرای اوکراین در میان مردم آمریکا محبوبیتش بیشتر شد و اگر این توافق نیز انجام می‌شد باید امتیاز بیشتری می‌گرفت. در واقع دراخل آمریکا نیز کنترد و بدشان نمی‌آید که شکستی نصیب بایدن در این راه شود. بنابراین سفر امیر عبداللهیان نیز تصور نمی‌کنم که بدین معنی باشد که روس‌ها به توافق برگردند. چون موضوع خیلی مهمی برای روس‌ها در مورد آمریکایی‌هاست. روس‌ها خوب فهمیده‌اند که قیمت نفت و بنزین ۲ دلار

عبدالرضا فرجی‌راد در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

راه حل، مذاکره رودررو ایران و آمریکاست

- اگر درخواست روسیه نبود توافق انجام شده بود
- روسیه می‌داند توافق برای آمریکا حیاتی است و دنبال امتیاز است
- فشار غرب بر مسکو بیشتر شود؛ روس‌ها به برجام فشار می‌آورند
- برجام بدون روسیه عملیاتی نمی‌شود

آرمان ملی- سهیل ثابت: مذاکرات کارشناسی به اتمام رسیده و دیگر مذاکراتی صورت نخواهد گرفت و زمان اتخاذ تصمیم‌های سیاسی فرا رسیده است.» این یکی از آخرین اظهارنظرهای ارنیکه مورا هماهنگ کننده مذاکرات وین است که چندی پیش خبر از پایان یافتن مذاکرات و دست یافتن قریب‌الوقوع طرفین مذاکره کننده به توافق می‌داد. اما تحولاتی طی یک هفته اخیر اتفاق افتاد که مذاکراتی که در آستانه توافق قرار داشت امروز دچار برخی پیچیدگی‌ها شود و هیچ کسی زمان توافق را نداند. در خواست روسیه از آمریکا مبنی بر تضمین کتبی که تحریم‌های روسیه بر روابط اقتصادی و تجاری ایران با این کشور تاثیر نگذارد باعث شده تا طرفین بر جام به ویژه آمریکا و تروئیکای اروپایی به این مساله واکنش نشان دهند. چنانکه تروئیکای اروپایی طی بیانیه‌ای از روسیه خواسته که درخواست فرابرجامی و زیاده‌خواهانه خود را کنار بگذارد و آمریکایی‌ها نیز مهلتی یک هفته‌ای به روسیه داده‌اند که از در خواست خود عقب نشینی کنند و گرنه رویکرد دیگری اتخاذ خواهند کرد و توافقی بدون روسیه به امضا خواهد رسید. این در حالی است که تحلیلگران بین‌الملل بر این عقیده‌اند که توافق بدون روسیه عملی نخواهد بود و این کشور حتما باید در توافق حضور داشته باشد. در شرایطی که امیر عبداللهیان وزیر خارجه کشورمان به مسکو سفر کرده تا محل‌های برای برجام را بررسی کند باید دید که موضع روس‌ها در قبال برجام و توافق چگونه خواهد بود و اساسا تمایلی به توافق دارند یا اینکه روند‌ها به سمت و سوی دیگری خواهد رفت. در این راستا برای بررسی تحولات پیرامون احیای برجام، موضع اخیر روسیه و واکنش‌ها و تاثیر مسائل اوکراین بر توافق «آرمان ملی» با عبدالرضا فرجی‌راد تحلیلگر مسائل بین‌الملل و سفیر سابق کشورمان در نروژ و مجارستان به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

تحولات پیرامون مذاکرات احیای برجام به ویژه در خواست روس‌ها مبنی بر تضمین کتبی آمریکا، مهلت یک هفته‌ای آمریکا به روسیه و همچنین سفر وزیر امور خارجه کشورمان به مسکو را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

معتقدم با اینکه وزارت خارجه آمریکا گفته ما یک هفته به روس‌ها مهلت می‌دهیم که با درخواست خود را پس بگیرند و روند احیای برجام را مثل سابق ادامه دهند یا اقدام دیگری می‌کنیم که آن اقدام دیگر ممکن است یک توافق موقت بدون روسیه باشد روس‌ها تصمیم خود را اگر فقاند و هر چقدر هم که از سوی غربی‌ها به ویژه آمریکا بر روسیه فشار وارد شود آنها این فشار را روی برجام انعکاس نخواهند گذاشت. موضوعی که برای آمریکایی‌ها بسیار حیاتی است، هم از نظر داخل آمریکا و هم از نظر غنی سازی که در ایران انجام می‌شود و غربی‌ها در این‌خصوص عجله دارند. بنابراین روس‌ها این را می‌فهمند و بر اساس همین اگر آن امتیازی که می‌خواهند به آنها داده نشود، تصور نمی‌کنم که مفت دست از خواسته خود بکشند. روس‌ها تصمیم خود را گرفتند و از آن طرف موضع مقامات ایرانی و سخنگوی امور خارجه کشورمان مقداری متفاوت شده است. قبلا سخنگو اعلام می‌کرد که نمی‌گذاریم هیچ عامل خارجی بر این توافق اثر بگذارد. حال سخنگو بیشتر آمریکا را در مساله تاخیر و عدم ادامه مذاکرات مقصر می‌داند. در همین راستا نیز آقای امیر عبداللهیان به مسکو سفر کرده که به نظر می‌رسد در این سفر می‌خواهد ببیند مقامات روس چه می‌گویند و چگونه می‌تواند درخصوص احیای توافق با مقامات وین گفت و گو کند. با این حال هنوز هم معتقدم که تغییر خاصی در مواضع روس‌ها ایجاد نمی‌شود، چراکه در دنیا دشمنی بزرگی میان روسیه و غربی‌ها به‌ویژه آمریکا به وجود آمده است. غربی‌ها فشارهای سنگین اقتصادی بر دوش روسیه گذاشتند و روسیه باور ندانست که چنین فشارهایی را علیه این کشور تصویب کنند. لذا به نظرم روسیه با اقدام اخیر خود در صدد است که تلافی کند. یعنی تنها چیزی که اکنون در اختیار دارد و می‌داند که آمریکایی‌ها به ایشان حیاتی است، مذاکرات وین است که در همین خصوص با تحرکات خود گلوی آمریکا را گرفته و فشار می‌دهد.**

مساله توافق موقت بدون حضور روسیه با توجه به چارچوب‌های حاکم بر برجام چه میزان امکان‌پذیر خواهد بود؟

توافق مورد اشاره آمریکایی‌ها و آقای بلینکن که توافق بدون روسیه است گرچه قابل بررسی است اما چندان قابلیت اجرا ندارد. همان‌طور که می‌دانید مساله برجام بر اساس اجماع ۵ کشور است. یعنی اگر روسیه بخواهد از برجام خارج شود یا نخواهد توافق کند برجام نیز نمی‌تواند عملیاتی شود. به‌ویژه اینکه بر اساس متن برجام این اورانیومی که غنی شده باید به روسیه برود. لذا وقتی روسه‌ای در برجام نباشد آن نکته اصلی که آمریکایی‌ها می‌خواهند یعنی خروج اورانیوم از ایران عملا امکان پذیر نخواهد بود. به‌ویژه این بار که اورانیوم بیشتری آماده شده هم ۲۰ درصد فلزی و هم ۶۰ درصد، بنابراین وقتی روسیه نباشد این اورانیوم باید کجا برود؟ فرض کنیم که می‌گویند چین اما اگر اینگونه باشد که دیگر برجامی نیست و متن تغییر کرده و باید یک فرمت دیگری را شکل دهند. اگر هم اینگونه شود این فرمت به احتمال قوی موفقی خواهد بود این فرمت هم باید مورد چانه زنی طرفین قرار گیرد که طرف مقابل چه امتیازاتی خواهد داد؛ در عوض چه امتیازاتی خواهد خواست و چقدر می‌توانیم نفت بفروشیم و به تبع آن چه میزان از پول آن به کشور باز می‌گردد. هر چند که از ابتدا نیز گفتیم که در هر نوع فرمت توافق موقتی ایران ضرر می‌کند، چراکه چون موقتی است شرکت‌های خارجی رغبتی نشان نمی‌دهند که به ایران بیایند. کار و سرمایه‌گذاری در داخل آمریکا. در واقع اگر آمریکایی‌ها مساله برجام و توافق برای آمریکایی‌ها چقدر حیاتی است. هم به لحاظ غنی سازی در ایران و هم به لحاظ سیاسی در داخل آمریکا. در واقع اگر آمریکایی‌ها به توافق نرسند یک شکست برای دولت بایدن تلقی خواهد شد. بایدنی که به‌واسطه عملکرد مثبت در ماجرای اوکراین در میان مردم آمریکا محبوبیتش بیشتر شد و اگر این توافق نیز انجام می‌شد باید امتیاز بیشتری می‌گرفت. در واقع دراخل آمریکا نیز کنترد و بدشان نمی‌آید که شکستی نصیب بایدن در این راه شود. بنابراین سفر امیر عبداللهیان نیز تصور نمی‌کنم که بدین معنی باشد که روس‌ها به توافق برگردند. چون موضوع خیلی مهمی برای روس‌ها در مورد آمریکایی‌هاست. روس‌ها خوب فهمیده‌اند که قیمت نفت و بنزین ۲ دلار

واقدام اخیرشان انداخت، چرا که اگر قرار بر توافق بود چرا در چند ماه گذشته طرفین به جمع بندی نرسیدند و تعلل آمریکایی‌ها باعث عدم رسیدن به توافق شد؟

در تاخیر توافق طرف غربی یک نظر و طرف ایران هم نظر دیگری دارد اما حدود یک ماه تا چهل روز است که هر دو طرف اصلی یعنی اروپا و آمریکا یک طرف و ایران نیز در طرف دیگر از فضای حاکم بر مذاکرات راضی هستند و از یکدیگر تعریف می‌کنند. در حالی که اگر مقطع زمانی پیش از آن را به یاد داشته باشید هر روز انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و آمریکایی‌ها همواره می‌گفتند که وقت تنگ است و ایران بهانه می‌آورد و اگر تا یک هفته یا دو هفته دیگر اقدامی نکند ما راه دیگری را پیش می‌گیریم. اما اکنون بیش از یک ماه است که دیگر چنین مواضعی را از سوی غربی‌ها نمی‌شنویم. بعضا نیز می‌شنویم که سخنگوی دستگاه سیاست خارجی ایران و طرف غربی از پیشرفت مذاکرات می‌گوید. مذاکرات به خوبی داشت پیش می‌رفت و ما باید از مذاکره کنندگان ایرانی تشکر کنیم که مسیر خوبی را رفتند و امتیاز خوبی هم گرفتند. یعنی به نظرم امتیاز فرا برجامی یعنی راستی آزمایی را گرفتند. راستی آزمایی در برجام نیست و این واقعیتی است که باید بدان توجه کرد که ایران گرفته است و آن دیگر مشکل بایدن است که بود مشکل خود را با کنگره بر اساس مصوبه ۲۰۱۹ حل کند. طرف ایرانی روی دو سه موضوع اصرار داشت که یکی تضمین بود، یکی راستی آزمایی و دیگری هم تعداد افرادی که تحریم بودند و طرف ایرانی می‌خواست تعداد بیشتری به ویژه سپاه را از ذیل تحریم‌ها در آورد که موفق شدند. این اتفاق افتاده و زمان می‌برد کما اینکه دو سه بار هم آقای باقری به تهران برگشت و مشورت کرد و اینها امتیاز دادند و آنها هم امتیازاتی دادند. غربی‌ها کنار آمدند و از زمانی که جنگ رخ داد، مذاکرات هر چند آهسته اما به نفع ایران سرعت گرفت. انتقادها از در رسانه‌